**Työ- ja elinkeinoministeriö** Neuvostoraportti EU/10/2023-TEM-31

Johansson Elina 14.7.2023

# Epävirallinen ympäristö- ja energiaministerikokous 10.-12.7.2023

Kokous

Napsauta tähän ja kirjoita kokouksen virallinen nimi ja päivämäärä(t)

**EU:n ympäristö- ja energiaministerit kokoontuivat peräkkäisiin epävirallisiin ministerikokouksiin 10.- 12.7.2023 Valladolidin kaupungissa Espanjassa. Ympäristö- ja energiaministereillä oli sekä omat kokousosionsa että kolme yhteistä keskustelua. Ympäristöministerit kokoontuivat 10.7. ja pitivät yhteiskokouksen energiaministereiden kanssa 11.7. (kolme keskustelu-teemaa), minkä jälkeen energiaministerit jatkoivat omaa kokoustaan 12.7. saakka. Suomea kokouksissa edusti ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen. Epävirallisissa ministerikokouksissa ei tehty päätöksiä.**
**Ympäristöministerit keskustelivat Euroopan tällä hetkellä kohtaamista haasteista, jotka liittyvät maaperän, veden, metsien ja luonnon monimuotoisuuden kokonaisvaltaiseen hoitoon. Ympäristöministerit keskustelivat myös toimenpiteistä merten roskaantumisen vähentämiseksi sekä pohtivat, mikä on tarvittava tasapaino uusiutuvien energialähteiden täytäntöön-panossa ja alueellisessa hallinnassa sekä luonnon monimuotoisuuden suojelussa ja säilyttämisessä.**
**Ympäristö- ja energiaministerit keskustelivat yhdessä EU:n odotuksista tulevaan COP28 ilmastokokoukseen ja energiasektorin panoksesta tässä.**
**Energiaministerit keskustelivat avoimesta strategisesta autonomiasta tuotantoketjujen vahvistamiseen ja energian toimitusvarmuuden takaamiseen keskittyen. Toisena keskustelunaiheena energiaministereillä oli haasteet energiamarkkinoiden digitalisaatiossa ja integroitujen energian sisämarkkinoiden saavuttamisessa rajayhteyksien, kulutusjouston sekä varastoin-nin näkökulmasta**
**Kokouksen puheenjohtajana toimi Espanjan ekologisen siirtymän ministeri, varapääministeri Teresa Ribera.**

<u>Ympäristöministereiden keskustelut 10.7</u>
Keskustelu 1: Maaperän, vesien, metsien ja luonnon monimuotoisuuden integroitu hallinta
Maaperän, vesien, metsien ja biodiversiteetin integroitu hallinta on haaste. Pj:n kutsumat asiantuntijat Javier Peña sekä Cristina Monge esittelivät alustuspuheenvuoroissaan esimerkin regeneratiivisesta maataloudesta, jonka tuotantoluvut ovat paremmat ja kustannukset ovat matalammat, samalla säästäen ja uudistaen maaperää ja luontoa laajemmin. Esimerkki on asiantuntijoiden mukaan sovellettavissa monenlaiseen tuotantoon.
Asiantuntijapuheenvuorossa todettiin, että sosiologinen tieto on merkittävä osa vihreän siirtymän sujuvaa toteuttamista. On välttämätöntä tuoda mukaan poikkitieteellinen lähestymistapa. Ilmastonmuutoksen vaikutukset vesiin, biodiversiteettiin on yksi näkökulma.
Mitä jos EU ei olisi ollut kv. areenan johtava taho ympäristö- ja ilmastoagenda edistämisessä?
Puheenjohtaja peräänkuulutti EU-politiikkoihin kestävyyden kokonaisvaltaisesti huomioivaa lähestymistapaa. Pj halusi kuulla, millaisia kansallisia toimenpiteitä on tässä suhteessa tehty.

Keskustelut uudesta sääntelystä ovat pj:n mukaan hankalia. ES pohtii, tarvitaanko tiekarttaa kokonaisvaltaiseen lähestymiseen.
ES tapauksessa pj kertoi, että erityisesti maatalous on ollut polttopisteessä kestävyyden parantamisessa. Toinen on sopeutumistoimet ilmastonmuutokseen ja muista elinkeinoista ES mainitsi myös matkailun.
KOM (DG ENV pääjohtaja Florika Fink-Hooijer) tuki vahvasti holistista lähestymistapaa ja poikkitieteellisyyttä. Siilojen rikkominen ja luonnon näkeminen ennen kaikkea liittolaisena on avainasia. Ennallistaminen, maaperälaki ja kestävä rahoitus ovat kaikki keskeisiä toimenpiteitä. KOM korosti, että ekosysteemeistä ja luonnonvaroista riippuvaiset elinkeinot ovat uhattuina ekosysteemien heikentyessä ja käytön ollessa kestämätöntä.
Maaperästä KOM mainitsi, että on ehdottanut uutta, monitorointia koskevaa direktiiviä. Heijastelee ns. nexus (leikkauskohta) –ajattelua monen tarpeen kesken. Äärimmäiselle kuivuudelle alttiit alueet ja alat Euroopassa ovat hälyttävästi kasvussa. Lisäksi luontotyypeistä suurin osa on huonossa tilassa. Direktiiviehdotus tuo uusia regeneratiivisen maatalouden käytäntöjä, vapaaehtoisia maaperäsertifikaatteja. KOM ehdottaa myös toimia riskiperäisesti saastuneen maaperän korjaamiselle, EU:ssa on jopa kolme miljoonaa tällaista aluetta. Ennen kesätaukoa tulee myös metsämonitorointikehikkoa koskeva ehdotus.
Toimintasuunnitelma meriympäristöjen monimuotoisuudesta on tulossa pian.
Kokonaisvaltaisuus on tapa, jolla KOM lähestyy keskeisiä osa-alueita.

<u>Jäsenmaiden puheenvuorot kootusti</u>
Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostui, että hankkeet harvoin edistävät vain yhtä tarkoitusta, vaan voivat palvella useita päämääriä ja tarpeita. Haasteena on yhtenäiset mittaustavat eri tarpeille. Taloudellinen arvo on usein helppo ensimmäinen mittari, mutta myös sosiaaliset tarpeet ovat tärkeitä. Biodiversiteetin arvon määrittäminen on hyvin hankalaa. Mittaaminen on ratkaiseva ensiaskel. Saastumisen ja luonnon heikentymisen kustannusten tarkka kuvaaminen ja kommunikointi on keskeinen katalyytti toiminnan pohjaksi.
Eräässä kansallisessa esimerkissä mainittiin metsänhoidon osalta, että kansallisen lain mukaan tulee pyrkiä taloudellisen maksimoinnin lisäksi myös luonnon monimuotoisuuden ja sosiaalisten palveluiden vahvistamiseen.
Toisessa kansallisessa esimerkissä keskeiseksi aiheeksi nostettiin vesienhallinta. Joillain alueilla sitä on liikaa ja joillain sitä on liian vähän. Vesienhallinnan tarve pakottaa tämän esimerkin mukaan kokonaisvaltaiseen tarkasteluun Euroopassa enemmän kuin yksikään muu ympäristöhaaste. Terve maaperä ja ekosysteemit ovat paras vesienhallinnan keino. Äärimmäiset ilmiöt kuten tulvat ja kuivuudet pahenevat.
Maatalous ja metsätalous ovat keskittyneet raaka-aine- ja elintarviketuotantoon. Kuitenkin yhteiskunta ympärillä ja haasteet ovat muuttuneet ja edellyttävät muutosta näiltäkin elinkeinoaloilta. Pidempiaikainen maaperän heikentyminen ja eroosio vaikuttaa luonnollisesti heikentävästi myös tuottavuuteen.
Uusiutuvan energian hankkeiden ja biodiversiteettitoimien yhteensovittaminen on myös mahdollista, mutta samalla on paljon vastarintaa luonnon tilan parantamiseksi. Jakolinja kulkee siirtymän ja paikallaan pysymisen välillä. Jotkut itse asiassa kyseenalaistavat ns. useiden tavoitteiden leikkauskohta (nexus) -ajattelun tarkoituksenmukaisuuden.
Ministeriöiden rakenteiden ja toimivaltajakojen uudelleenpohdinta voi olla tärkeä kysymys kokonaisvaltaisuuden edistämisessä, esimerkiksi useiden politiikka-alojen tuominen yhden ministeriön alaisuuteen. Mm. maatalouden erityiskomitean integroiminen vahvemmin Coreperiin tuotiin esiin.
Rahoituksella on siltoja rakentava potentiaali. Saastuttaja maksaa -periaate tulee toimeenpanna vahvemmin. Ulkoisvaikutuksien kustannukset tulee ottaa laajemmin huomioon kuin vain hiilidioksidin hinnoittelun kautta. Sodan ympäristökustannukset on yksi tyyppiesimerkki; Venäjän aloittaman sodan ympäristökustannukset ovat tähtitieteelliset. Ukrainan luonnon tervehdyttämistä edistävät toimet voivat toimia ylipäätään testipohjana vaikutusten taloudelliselle arvottamiselle.
Eräs jäsenmaa totesi, että ennallistamiseen ja luonnon parempaan huomioimiseen tulee osoittaa haasteeseen vastaamista vastaavat taloudelliset resurssit myös eurooppalaisella tasolla.
Kilpailukyky mm. maataloudessa tulee joka tapauksessa huomioida, kuin myös ruokaturva.
Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävät toimet ovat elintärkeitä lyhyellä aikavälillä. Eri kestävyyskulmien tasapainottaminen on usein haasteellinen tehtävä. Ristiriitainen vastaanotto viime

aikoina käsitellyissä lakiehdotuksissa johtaa ajattelemaan, että siirtymässä tulee huomioida myös asteittaisuus ja yhteiskunnan valmistaminen laajemmin, mm. tarvittavien taitojen ja kouluttamisen avulla. Liian pitkälle menevät toimet tuottavat vahvaa vastarintaa; integrointi tarkoittaa myös maataloustuottajien tuomista mukaan vahvemmin.
Paikallinen ja aluetaso on usein keskeinen toimija mutta voi jäädä valitettavan yksin ainoaksi toimenpiteiden toteuttajaksi. Sidosryhmien laaja osallistaminen on tärkeää.
Tuotanto- ja kulutuskäytännöt ylittävät selkeästi kestävän kehityksen tavoitteet ja planetaariset rajat. Muutama maa olisi toivonut laajemmin maataloussektorin mukaan ottamista ja mainitsemista osana keskustelua. Ympäristölle haitalliset tuet ovat avainasia ratkaistavaksi. Kestävyystarkastus keskeisten kriteerien linssin läpi lakiehdotuksille on eräs tuore kansallinen esimerkki eräästä jäsenmaasta.
Asennemuutos laajemmin yhteiskunnassa nostettiin esiin eräänä tärkeänä ajurina kokonaisvaltaisen tarkastelun läpilyömiselle. Tähän tarvitaan asiantuntijoiden välistä yhteistyötä mutta luonnollisesti myös laajempaa koulutusta yhteiskunnassa luonnonvarojen kestävän käytön merkityksestä.
Viestinnällä on tärkeä rooli. Luonnonsuojelu on kaikkien asia, kuuluu erään maan kampanja. Pihamaiden pienet biodiversiteettiteot ovat nousseet kansalaisten tietoisuuteen ja tällä on kiihdyttäviä vaikutuksia myös kansalaiskeskustelussa. Viestintähaaste on kuitenkin ilmeinen: miten välittää viesti siitä, että tulisi tuottaa enemmän mutta kestävämmin ja pienemmällä alalla. Luonnon kohdalla asia on vaikeampi tuoda kansalaisten tietoisuuteen verrattuna ilmastotoimiin.
Ympäristöolosuhteiden moninaisuus tulee ottaa huomioon. Sosiaalisesti tämä on tärkeä asia. Sidosryhmillä on erilaisia, toisinaan keskenään vastakkaisia intressejä ja kompromissien hakeminen on työlästä. Kunnianhimon tulee olla korkealla, mutta tasapaino tulee löytää myös suhteessa kilpailukykyyn globaaleilla markkinoilla.
Ilmaston ja turvallisuuden leikkauskohta on myös keskeinen asia ja on hyvä, että asiasta on äskettäin annettu komission tiedonanto.
Kansalaisjärjestön puheenvuorossa todettiin keskeisenä haasteena väärän tilannekuvan ja disinformaation värittämä keskustelu. Luonnontiede ei kuitenkaan välitä disinformaatiokampanjoista vaan luonnonilmiöt etenevät ja kehittyvät ihmisen toiminnan seurauksena. Agroekologinen siirtymä on myös tärkeä ja nähdäänkin, että tuottajat on saatava mukaan. Parempi sääntely viettää usein purkamisen puolelle mutta on tärkeää nähdä, että sääntelyä tarvitaan joskus vanhojen virheiden korjaamiseksi. Myös olemassa olevien säädösten toimeenpanoon tulee keskittyä.
Euroopan ympäristöviraston puheenvuorossa painotettiin uskottavan tietopohjan luomista päätöksenteon tueksi, yhteistyössä myös kansallisten ympäristövirastojen ja -tieteentekijöiden kanssa. Rehellinen analyysi hyödyistä, kustannuksista on aina välttämätöntä. Linkitys erityisesti sopeutumiseen muta etenkin valmistautumiseen on tärkeää. Tarkkailu mm. 8. ympäristöohjelma on hyvin tärkeää. Kansallisten asiantuntijoiden verkosto on hyvin tärkeä tiedonjakamisen foorumi, esim. Sustainability transitions -keskus.
KOM pani merkille tuen, jota joissain puheenvuoroissa annettiin ennallistamiselle osana kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Siilot suojelevat usein tiettyjä erityisintressejä, ja tätä tulisi kyetä purkamaan. Kestävä rahoitus mainittiin useassa kohden – eurooppalaisenkin tason rahoituksen tulisi kyetä vastaamaan mm. haastaviin luonnonilmiöihin.
Puheenjohtajan yhteenveto keskittyi ns. nexus-ajattelun vahvistamisen tarpeeseen. Useat kansalliset esimerkit olivat mielenkiintoisia. Pj kannusti pohtimaan integroitua lähestymistapaa mm. nyt äskettäin tulleiden lakiehdotusten osalta ja ehdotusten jalkauttamista moneen kokoonpanoon.

<u>Keskustelu 2: Lähteestä mereen. Toimenpiteet merten roskaantumisen vähentämiseksi</u>
Kokoukseen kutsuttu tutkimusmatkailija ja seikkailija Nacho Dean kuvaili tiiviisti mm. meriroskan pahenevaa globaalia tilannetta, kuumenevaa ilmastoa ja biodiversiteettikatoa. On perustanut Sininen Espanja -aloitteen, joka on niin tiedotus- kuin toimenpidekampanja. Painottaa ennen kaikkea toimenpiteiden tarpeen arvioimista tieteelliseltä pohjalta.
Puheenjohtaja selosti lyhyesti kansainvälisen meriroskan torjuntaa koskevan sopimuksen luomiseen tähtäävää työtä. Meriroskan laatu ja tyypit vaihtelevat alueelta toiselle, johtuen vaihtelevista meriroskan syntylähteistä. Päätepysäkkinä on kuitenkin meri.
KOM (ympäristö- ja kalastusasioista vastaava komissaari Sinkevičius) vahvistaa, että asian ratkaisemisella on kiire. Meriroskalla on selkeitä ympäristöhaittoja ja merkittäviä kustannuksia. Laillisesti sitova globaali sopimus tarvitaan, samoin kuin eriytettyjä toimia arvo- ja jätteen syntyketjussa eri asemissa oleville maille.
Seuraava sopimuksen puitteiden määrittämistä koskeva kokous on lokakuussa, katse pidettävä

pallossa.
Liike-elämän koalitio muovisopimuksen puolesta on eräs merkittävä eurooppalainen aloite. EU on kierrätyksen johtava alue. Lisätoimia tarvitaan. 19 jäsenmaalla on kuitenkin haasteita muovin kierrättämisen suhteen, perustuen tietoihin jätepuitedirektiivin early warning -raportin pohjalta.
Saasteettomuuspaketin toimenpiteillä on arvoketjun alajuoksulla merkittäviä vaikutuksia.
Mikromuovit ovat eräs haastava elementti saastumisessa. Mahdollista haittaa ihmisterveydelle tutkitaan ja tieto karttuu antaen huolestuttavia viitteitä. Mainitsi kuusi keskeistä mikromuovin päästölähdettä, mm. renkaat, tekstiilit, tarkoituksellisesti lisätyt mikromuovikapselit.
Jäsenmaiden puheenvuorot kootusti
INC-2-kokous Pariisissa oli osapuilleen menestys. Ongelmaa ei ratkaista valtamerissä vaan paljon aiemmin. Kun muovia yhä tuotetaan, se tulee tehdä uudelleenkäytettävällä ja kierrätettävällä tavalla. Kertakäyttöinen muovi on saatava pois markkinoilta. Kierrätetyn raaka-aineen houkuttelevuutta tulee lisätä.
Mikromuovia löytyy jäännösmäärinä ihmisestä.
Eräs jäsenmaa totesi, että tarvitaan muovituotannon ja kulutuksen vähentämistä. Muovisaasteen vaikutuksia tulee selvittää yhä ja lisäksi keinoja mitata tulee yhdenmukaistaa. Kolme tasoa: tiedonvaihtoa kiertotalouden mukaisten muoviratkaisujen ja kierrätettävyyden parantamiseksi, kannustimia muovin korvaamiseksi ja lisäksi outreach-työn kiihdyttämistä suhteessa kolmansiin maihin. Meriroskaa on vähennettävä syntylähteellä.
Toinen jäsenmaa piti ilmapiiriä erityisesti kiertotalouden vauhdittamisen suhteen lupaavana. Erityisesti haitalliset aineet saatava pois talouden ja muovintuotannon kierrosta. Kansainvälisellä tasolla kuitenkin haasteena on luottamuksen puute ja poterot, jotka muistuttavat mm. ilmastotyössä vallitsevista jakolinjoista.
Kolmas kiitteli edellisen puheenjohtajan tekemää hyvää työtä muovisopimuksen edistämisen eteen. Kiellot ja rajoitukset eivät yksin riitä ongelman ratkaisemiseen. Kierrättäminen ei ole ulospääsytie – tuotantotasot tulee saada alas. Kemianteollisuus on ilmaissut tukensa globaalin sopimuksen luomiselle ja tätä tukea tarvitaan. Muovituotteen on oltava mielellään yhdestä aineesta tehty, yksinkertainen, turvallinen ja helposti kierrätettävä. Digitaaliset passit auttanevat kierrätyksen edistämisessä. Valmistajien tuottajavastuuta tulee kannustaa ratkaisemaan tätäkin asiaa. Toivoo komissiolta kunnianhimoista ehdotusta mikromuovin torjumiseksi EU-tasolla. INC-5 järjestetään Bonnissa, tärkeä virstanpylväs.
Todettiin, että vapaaehtoisiin kansallisiin toimiin perustuva globaali sopimus on selkeästi riittämätön, samoin kuin vain arvoketjun loppupäähän puuttuminen. Muistutettiin, että mm. Ospar-sopimukseenkin kuuluu vailla rannikkoa olevia maita, sillä Pohjanmereen laskee jokia, joilla alkuperänsä syvällä sisämaassa.

<u>Keskustelu 3: Uusiutuvan energian hyödyntäminen. Tarvittava tasapaino täytäntöönpanon ja aluehallinnon sekä biologisen monimuotoisuuden suojelun ja säilyttämisen välillä</u>
Puheenjohtaja totesi, että energiaomavaraisuuden turvaaminen edellyttää puhtaan energian merkittävää lisäasentamista ja huimia investointeja. Tulee edetä nopeasti. Teknologiakypsyys on riittävällä tasolla; tarvitaan kuitenkin alueet ja alueiden asukkaat mukaan. Teknologinen muutos ei kanna hedelmää ilman ihmisten ottamista mukaan ja hyväksyttävyyden vahvistamista. Alueiden tarpeita ja huolia on kuunneltava.
Merkittävä määrä espanjalaisia organisaatioita on optimistisia vuoropuhelun tuloksien suhteen. Hyvät käytännöt voivat levitä muille alueille ja muihin maihin. Ihmisterveyteen kohdistuvat hyödyt on myös sisällytettävä analyysiin, samoin kuin sukupuolten tasa-arvon näkökulma.
KOM (Fink-Hooijer) painotti tasapainon hakemista kahden tavoitteen välille. Repower mutta myös REDiii antaneet selkeää suuntaa uusiutuvien nopeammalle käyttöönotolle. Erittäin tärkeän yleisen edun huomioiminen on vahvasti mukana.
Kartoitus on alusta lähtien ollut tärkeää. Tätä KOM tehnyt yhdessä JRC:n kanssa ja verrannut myös luontotyyppikarttoihin, ns. geography lab. Neuvoston yleisnäkemys ennallistamisesta kuvaa hyvin mahdollisuuksien kirjoa siitä, mikä on mahdollista yhteensovittamisessa.
Energiatavoitteet tulisi saavuttaa harmoniassa monimuotoisuustavoitteiden kanssa. Kyseiset tavoitteet nähtävä tasavertaisina ilmastonmuutoksen torjunnan ja sopeutumisen mahdollistajina. Aluetoimijat ja ihmiset vaikuttavat suhtautuvan myönteisesti tiettyjen alueiden osoittamisessa uusiutuvan energian käyttöön.
Lupamenettelyjen yksinkertaistaminen on jo nyt osa EU-sääntelyä – suojelutasoa ei kuitenkaan saa

heikentää. Siitä syystä suunnittelun on kohdistettava maankäyttötoimet suotuisimmille ja biodiversiteetin näkökulmasta vähiten haitallisille alueille.
Kompensaation on myös toimittava.
Integroiminen on avainsana, monikäyttöiset alueet ja hankkeet, jotka vahvistavat samanaikaisesti niin uusiutuvaa energiaa kuin luonnon monimuotoisuutta.
Jäsenmaiden puheenvuorot kootusti
FI toi esiin, että vähähiilisyystiekartat ovat luoneet perustaa yritysten välisille neuvotteluille ja luoneet hyvää pohjaa uusille hankkeille. Sama olisi hyvä tehdä biodiversiteetin osalta. 10% kapasiteettilisäys nyt vuosittainen tahti uusiutuvan energian asentamisessa.
Muuten keskustelussa tuotiin esiin, että joissain maissa nähdään historiallisia hetkiä, kun uusiutuvan energian tuotanto ylittää kulutuksen. Kansallisen tason no-go ja vastaavasti go-to-alueiden kartoittaminen nopeuttaa toimintaa merkittävästi.
Todettiin, että on tarpeen välttää väärä vastakkainasettelu kahden keskeisen tavoitteen välillä. Aurinkovoiman osalta on hyviä ratkaisuja olemassa, esim. mahdollisuus tehdä niistä tavallisen tiilikaton näköisiä. Vesivoiman osalta on luotava hyväksyttäviä ratkaisuja.
Kun Natura-alueet muodostavat suuren osan jäsenmaan pinta-alasta, mm. luontoherkkyyskartoitus on tarpeen. EU-tasolla tulee edelleen tukea kartoitusta.
Oostende-julistus mainittiin yhtenä merkittävänä asiakirjana, jonka tavoitteena on juuri uusiutuvien energiamuotojen ja luonnon monimuotoisuuden rinnakkainen yhteiselo. Eurooppalainen aurinkovoimalaki voisi tulla tarpeeseen.
Ennallistamista koskevassa keskustelussa on luotu hyvin kärkevää vastakkainasettelua, mitä pidetään valitettavana. EU-tasolla keskeisissä laeissa tulee yrittää siirtää painoa strategiseen ympäristöarviointiin eli suunnittelun alkuvaiheeseen laajemmin ennen yksittäisten projektien arvioimista. Ympäristövaikutusten arviointi samoista aiheista pariin otteeseen on myös hyvä tehdä, sillä tuolloin vältetään ongelmia myöhemmissä vaiheissa. Osallistaminen on myös avainasemassa.
Mainittiin kansallinen toimintasuunnitelma juuri tasapainottaen näitä kahta tavoitetta.
Sosiaalisen vuoropuhelun ja vahvan osallistamisen tarve tuli esiin lähes kaikissa puheenvuoroissa.
Biodiversiteettikompensaatiot tulisi ottaa mukaan ratkaisuihin vasta viimeisenä keinona.
Maisema-arkkitehtuuri on hyvin tärkeä elementti tuulivoiman asentamisen suunnittelemisessa.
Teollisen mittakaavan aurinkovoima mm. entisillä hiilikaivosalueilla tai teollisuusalueilla, (brownfields) voi helpottaa kyseisten alueiden haasteita ja samalla luoda positiivista ilmapiiriä näihin.
Kilpailutuksissa uusiutuvien hankkeissa tulee huomioida mm. luontoon kohdistuvien paineiden minimoiminen. Pienten ja tiiviisti asutettujen jäsenmaiden kohdalla on erityisiä haasteita.
Oikeaa uusiutuvaa energiaa tulee käyttää oikeisiin kohteisiin; mainittiin mm. että kun suora sähköistys ei ole mahdollista, tulee hyödyntää vetyä. Niukkuus on huomisen avainsana. Priorisointi tulee tehdä: tänään käsitellyt ja muut maankäyttömuodot tulee nähdä kokonaisuutena, jonka kokonaispaineen tulee vähentyä, mm. tiestön lisääminen suhteessa uusiutuvaan energiaan.
Kansalaisjärjestöpuheenvuorossa painotettiin, että lupamenettelyjen kesto liittyy osaltaan viranomaisresursseihin ja tietopohjaan sekä digitalisaatioon panostamiseen. Osallistaminen on myös aivan keskeistä. Jos tätä ei tehdä ja pyritään muuten vain vauhtiin, kehitys kääntyy säännönpurkamiseen, protesteihin, lakimuutoksiin protestien tukahduttamiseksi ja täten liikutaan kohti epädemokraattista suuntaa.
Ympäristöviraston puheenvuorossa painotettiin mm. maankäyttökartoituksen tärkeyttä ja tiedonjakoa myös viraston suuntaan. Virasto tarkastelee myös suojelualueiden kehitystä kokonaisuutena. EEA julkaisee pian biomassan käyttöä koskevan hyöty-kustannusraportin. Ihmisterveyttä koskevat hyödyt painavat myös yhtälössä.
Suunnittelutyökalut, ripeä sopivien kohteiden paikantaminen sekä laaja osallistaminen ovat tärkeitä rakennuspalasia.

**Ympäristö- ja energiaministereiden yhteiskeskustelut 11.7.**
Odotukset COP28-kokoukseen: viimeinen mahdollisuus pitää 1,5 º C-tavoite ulottuvilla
Puheenjohtaja kuvaili ilmastotoimien tilannekuvaa. Kasvihuonekaasupäästöt nousevat yhä. COP28:n on oltava menestys hillintätoimien edistämisessä. Osapuolikokouksen visiota ja tavoitteita tulee työstää yhä.
COP28-osapuolikokouksen puheenjohtaja Sultan Al-Jaber käytti puheenvuoron. Ilmastonmuutoksen tuoma haaste on hyvin tiedossa. Ollaan puolivälissä Pariisin sopimuksen luomisesta vuoteen 2030. Osittaiset ratkaisut eivät tuo tarvittavaa muutosta vaan tarvitaan systeeminen muutos. Kaikkien

osapuolten on oltava solidaarisia ja yhtenäisiä. EU johtaa ilmastokunnianhimoa. Uusiutuvan energian tavoitteen kolminkertaistaminen ja energiatehokkuustavoitteen kaksinkertaistaminen on kunnianhimoinen kokonaisuus.
Fossiilipolttoaineiden alasajo on väistämätöntä, mutta on pohjattava vastuullisesti tosiasioihin.
Toimintasuunnitelma ja tiekartta COP28-kokoukseen julkistetaan pian. Pääasiallisesti muodostuu seuraavista:
-UAE maana on ollut hyvin selvä ymmärryksestään energiatransition edistämiseksi. Investoi hyvin vahvasti siihen, ml. puhtaat teknologiat, uusiutuvat.
-UAE MAZDARB on isoin investointirahasto uusiutuviin maailmassa.
-Energiaturvallisuus, sosioekonomisen kehityksen turvaaminen on samalla tärkeää.
-Öljy- ja kaasuteollisuudelle on antanut vahvan viestin metaanipäästöjen lopettamisesta 2030 mennessä, ja neutraaliudesta ennen tai 2050 mennessä, ja samoin merkittävistä investoinneista hillintään.
-11 TW lisää kapasiteettia tarvitaan uusiutuville. 180 milj tn vetyä tarvitaan.
-Yhteensovitettava muutos siirtoverkkoinfraan, varastointiin, ja tehtävä hiilen talteenotosta kustannustehokasta raskaalle teollisuudelle.
-Muutos tarvitsee merkittäviä investointeja. Pääomaa ei ole lähellekään tarpeeksi kulkeutumassa haavoittuvimpiin ja vähiten kehittyviin maihin.
-Ilmastorahoitusta tulee virtaviivaistaa, tuoda saataville matalin kustannuksin. Uusia työkaluja tarvitaan. Riskinvähennystoimia, vakuutusregiimejä tulee päivittää rahoituskannustimien luomiseksi.
-Ilmastorahoituksen scale-up tilaisuudessa UK-USA-vetoisesti 10.7. Lontoossa: lupaava keskustelu.
-Holistinen kehikko tarvitaan parhaimpien ideoiden skaalaamiseksi.
-100mrd. rahoituslupaus saatava ennen osapuolikokousta.
-Tarvitaan uskottava sopeutumiskehikko.
Sormien osoittelun on päätyttävä, samoin kuin polarisoimisen erittäin vakavan haasteen edessä.
Toiminnan, solidaarisuuden ja inkluusion osapuolikokous on puheenjohtajan tavoitteena. Kaikkien on tehtävä osansa.
KOM (varapuheenjohtaja Timmermans) totesi EU:n luottamuksen Al Jaberin johtajuuteen.
Paradigman muutoksen on toteuduttava COP28ssa. Korosti EU:n vankkumatonta tukea systeemisen muutoksen edistämiseen. Hillintätoimien ja päästövähennystavoitteiden on oltava keskiössä.
Talouden, globaalien rahoitusmarkkinoiden ja yhteiskuntien on muututtava perusteellisesti. EU:n tulee osoittaa johtajuutta parhaan saatavilla olevan tiedon nojalla. Kiina on aivan keskeinen toimija vajaan kolmanneksen osuudella globaaleista päästöistä. KOM vaatisi Kiinalta korkeampaa kunnianhimoa; uuden puhtaan energian asentaminen on häkellyttävää Kiinassa, vaikka kulkeekin käsi kädessä uuden hiilivoimakapasiteetin lisäämisen kanssa.
Kolme keskeistä asiaa:
-Tulee kolminkertaistaa uusiutuvan energian kapasiteetti nyt ja 2030 välillä.
-Kaksinkertaistettava vuotuinen energiatehokkuuden parantaminen edelliseen vuosikymmeneen verrattuna.
-Fossiilisten päästöjen alasajo hyvissä ajoin ennen 2050.
Energiakomissaari Simson ilmaisi kolme asiaa:
-Energiahinnat eivät ole hidastaneet uusiutuvaan energiaan siirtymistä EU:ssa.
-Energiaturvallisuus ja kestävyys voivat kulkea käsi kädessä.
-Globaalit sitoumukset tarvitaan.
<u>Jäsenmaiden kommentit kootusti</u>
Jokainen tuleva osapuolikokous on siihenastisista tärkein. Mahdollisuus, solidaarisuus, kiireellisyys.
Painotettiin, että osaratkaisut eivät riitä. Juurisyihin on puututtava – päästöjen täytyy vähentyä.
Uusiutuvien merkittävä lisääminen on mahdollistava edellytys fossiilienergian alasajolle. Nämä täytyy kummatkin viestiä osapuolikokouksessa.
Globaali tilannekatsaus on erinomainen tilaisuus katsoa, mikä on aiemmin epäonnistunut.
Julkisen ja yksityisen sektorin rahoitustoimia tulee mobilisoida entisestään. 2025 tulee kyetä mobilisoimaan 100 mrd euroa vuodessa ilmastorahoitukseen.
Hillintätoimet ovat erittäin kiireellisiä, sillä kokonaisuutena ollaan yhä noin 2.5-2.8 asteen lämpenemisen polulla.
Scope 1 ja Scope 2 -päästöt tulee laittaa kuriin ja samoin Scope 3 -päästöt pian.
Toimintaan keskittyvä kartoitus tavoitekuiluista eri sektoreilla tarvitaan.
EU osoittaa johtajuutta 2030-paketillaan päästöjen vähentämiseksi.

G20:n on kunnostauduttava ilmastotyössä.
Merkittävää huolta on ilmassa ylipäätään Pariisin tavoitteiden saavuttamisesta, mm. päästövähennysten mutta myös rahoituksen suhteen.
Oikeudenmukaisen siirtymän työohjelma nostettiin esille tärkeänä elementtinä haavoittuvimpien ryhmien tarpeiden huomioimiseksi.
On yhdistäydyttävä, toimittava, ja saatava tuloksia : tarvitaan yhtenäinen käsitys tilanteesta ja toimintakeinoista. Kapasiteetin vahvistaminen, tutkimus- ja kehityspanostukset.
Sillanrakentaminen ja kunnianhimon edistäminen, kummankin tulee olla EU:n vastuita.
NDC tulee päivittää pian, kuului erään kunnianhimoisen maan puheenvuoro.
Nettonollamaailmassa on jo käynnissä kova teollinen kilpailu, jossa Kiina on voitolla. Ilmastorahaston vuorovaikutus uudenlaisen kilpailukykytarpeen kanssa on erilaista kuin silloin kun ajatus ilmastorahastosta syntyi.
Eurooppalaisen nettonollateollisuuden edistämisen tulisi olla korkealla agendalla.
Haasteena monissa maissa ympäri maailmaa on, että NDC:t ovat täysin irrallisia kansallisista politiikkatoimista.
Kehittyvien talouksien kapasiteetin kehittäminen rahoituksen avulla on hyvin tärkeää.
Reilumpi, kilpailukykyisempi ja turvallisempi yhteiskunta on tavoitteena. Tarvitaan selkeä tiekartta konkreettisista toimista niin 2030 kuin sen jälkeen ulottuville tavoitteille. Afrikan ilmastohuippukokous mainittiin erittäin tärkeänä askeleena myös ennen COP28 kokousta.
Globaali tilannekatsaus on merkittävä mahdollisuus lämpenemiskuilun umpeen kuromiseen.
Öljy- ja kaasuteollisuudessa tulee kohdata suoraselkäisesti Scope 3 -päästöt.
Minne rahoitus kohdistuu?
Nopeat päästövähennykset, lisää uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta.
Hillintä, sopeutuminen ja rahoituksen kanavoiminen näihin. Päästöhuippu tavoitettava viimeistään 2025 ja käännettävä sen jälkeen alas.
Hieman poiketen keskustelun kokonaisviesteistä kuului myös puheenvuoro, jonka mukaan: lopulta on päädyttävä lopettamaan fossiilipäästöjen vapauttaminen mutta tosin ennen tätä on pyrittävä vähentämään hallitusti. Samalla tulee ymmärtää, että vähentäminenkin on erittäin kompleksista, niin kuin energian tarjonta ja kysyntä eri käyttötarkoituksissa.
Yhteinen viesti monelta oli kunnianhimoisen lopputuloksen toive. Paradigmamuutos rahoituksessa tarvitaan. Perusteellinen muutos tarvitaan IFIs ja MDBs erityisesti globaalin etelän vahvistamiseksi.
Selvät tavoitteet tarvitaan. Sopeutuminen avainkysymyksenä, tarvitaan vahva kehikko ja sitoumus rahoituksen kaksinkertaistamiseksi 2025 mennessä.
Ei ole muuta mahdollisuutta kuin tulla yhteen, marginaalinen edistys on tunnustettava. 1.5 asteen tavoite on pidettävä saavutettavissa.
Rohkeutta toimia tarvitaan. COP28 on tuotettava selkeä toimintasuunnitelma vastauksena globaalille tilannekatsaukselle, tiekartta havaittujen kuilujen umpeen kuromiselle. Seuraavat seitsemän vuotta tulee määrittää seuraavien viiden kuukauden aikana.

**Energiaministereiden keskustelut 11. ja 12.7.**
Energiaministerit keskustelivat avoimesta strategisesta autonomiasta tuotantoketjujen vahvistamiseen ja energian toimitusvarmuuden takaamiseen keskittyen. Toisena keskustelunaiheena energiaministereillä oli haasteet energiamarkkinoiden digitalisaatiossa ja integroitujen energian sisämarkkinoiden saavuttamisessa rajayhteyksien, kulutusjouston sekä varastoinnin näkökulmasta.
Keskusteluissa korostui mm. uusiutuvien energiamuotojen edistämisen välttämättömyys ilmastotavoitteisiin vuonna 2050 pääsemisen kannalta. Myös kriittisten raaka-aineiden merkitys nousi puheenvuoroissa esille. Avoimen strategisen autonomian saavuttamiseksi Euroopan on mentävä eteenpäin ei vain EU:n kriittisten materiaalien osalta niiden lähteellä, vaan myös näiden materiaalien kierrätys- ja uudelleenkäyttöprosessissa.

Suomen edustajat
Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen
YM:
Erityisasiantuntija Katarina Dahlman
Erityisasiantuntija Antonios Sfakiotakis (EUE)
TEM:

Teollisuusneuvos Petteri Kuuva
Erityisasiantuntija Elina Johansson

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite